

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาไทยในแต่ละระดับความ เข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการ เข้าร่วม โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยจะสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย
2. การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย
3. การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

1. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

1.1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านการพัฒนาโปรแกรม การศึกษาและการพัฒนาโปรแกรมการอ่าน

1.2 สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีจากการศึกษาในข้อ 1.1

1.3 สร้างกรอบแนวคิดของการสร้างโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยยึดแนวคิดและทฤษฎีที่สังเคราะห์ได้ในข้อ 1.2

1.4 สร้างแผนการสอนและ เครื่องมือประเมินผลโปรแกรม

2. การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

นำแผนการสอนที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยไปทดลอง โดยมีตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง วิธีดำเนินการทดลองและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการทดลอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนสามเสนนอก เขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองมีดังนี้

1. แผนการสอนอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 แผน ซึ่งครอบคลุมการฝึกทักษะการทำความเข้าใจในการอ่านทั้ง 4 ระดับ ตามแนวคิดของบาร์เรท ได้แก่ ระดับการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ การอนุมาน การประเมิน และการเห็นคุณค่า โดยผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

2. แบบสอบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามระดับความเข้าใจในการอ่านของบาร์เรท ตอนละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ จำนวน 1 ฉบับ มีค่าระดับความยากระหว่าง 0.20 - 0.80 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบเท่ากับ 0.84

3. แบบสังเกตความสามารถในการตอบคำถามเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นแบบสังเกตความสามารถในการตอบคำถามของนักเรียนใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านให้รายละเอียดของเรื่องราวที่อ่าน ด้านให้เหตุผลได้ว่าตัวละครปฏิบัติเหมาะสมหรือไม่ ด้านประเมินความเชื่อถือและคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ ด้านแสดงแนวคิดในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละระดับความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 4 ฉบับ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย 1 ฉบับ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตัวอย่างประชากรทั้งหมดตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น ใช้เวลาสอนนอกเวลาปกติ หลังจากเลิกเรียนแล้ว สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ รวมเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมดประมาณ 5 สัปดาห์ หรือประมาณ 17 ชั่วโมง แบ่งเป็นการเตรียมความพร้อมสร้างความคุ้นเคยแนะนำวิธีการเรียน 1 ชั่วโมง เวลาเรียน 14 ชั่วโมง เวลาประเมินผล 2 ชั่วโมง

2. ในการทดลองสอนกลุ่มตัวอย่างประชากร ใช้แบบสังเกตความสามารถในการตอบคำถามของนักเรียนทุกครั้ง โดยผู้ช่วยผู้วิจัย

3. หลังจากสอนครบแผนการสอนแต่ละระดับแล้ว ให้ตัวอย่างประชากรทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการอ่านในแต่ละระดับระดับนั้นทุกครั้ง

4. หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ให้ตัวอย่างประชากรทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย และทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณหาค่ามัชฌิม เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของแต่ละระดับการอ่าน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยกับเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยแต่ละระดับความเข้าใจโดยการทดสอบค่าที (t-test)

3. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยกับเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยในแต่ละระดับการอ่าน โดยคำนวณหาจำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์

4. วิเคราะห์แบบสังเกตความสามารถในการตอบคำถามเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านของนักเรียนโดยรวมจำนวนครั้งที่นักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้องของแต่ละด้านในแต่ละชั่วโมงที่เรียน

5. วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละชุด โดยการหาค่าร้อยละ
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้วิจัยเก็บรวบรวมเพิ่มเติมในด้านความสนใจต่อกิจกรรมของตัวอย่างประชากร ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองอันเป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมครั้งนี้
7. ปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

3. การปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

นำผลการทดลอง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ตลอดจนข้อบกพร่องและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาปรับปรุงแผนการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยให้สมบูรณ์ แล้วนำเสนอโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ได้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีขั้นตอนของการพัฒนาโปรแกรมคือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมาย 2) กำหนดลักษณะของโปรแกรม 3) กิจกรรมการสอน 4) วิธีการประเมินผล และเมื่อนำแผนการสอนอ่านจับใจความภาษาไทยไปทดลองใช้พบว่า

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 31.27 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.18

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนในระดับการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ การอนุมาน การประเมิน และการเห็นคุณค่า สูงกว่าเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากการสังเกตความสามารถในการตอบคำถามเพื่อศึกษาข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ผลปรากฏว่านักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการตอบคำถามในระดับสูงทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้รายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ด้านการให้เหตุผลว่าตัวละครปฏิบัติเหมาะสมหรือไม่ ด้านการประเมินความเชื่อถือและคุณค่าของเรื่องที่อ่าน และด้านการแสดงแนวคิดในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

4. นักเรียนมากกว่า 70% มีความพอใจ เห็นประโยชน์ และเห็นว่าโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยไม่ยากหรือง่ายเกินไป และนักเรียน 80% เห็นว่าการจัดโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยจัดได้เหมาะสมแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการอภิปรายเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตอนที่ 2 เป็นการอภิปรายเกี่ยวกับผลการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

1. โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความ

หลักสูตรประถมศึกษาวิชาภาษาไทย พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้เน้นเรื่องการสอนอ่านจับใจความว่าเป็นทักษะการอ่านที่จะต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพราะถ้านักเรียนมีพื้นฐานทักษะการอ่านจับใจความที่ดีย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ทักษะการอ่านจับใจความมิใช่ทักษะที่จะเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ต้องเรียนและใช้เวลาในการฝึกฝน แล้วสร้างสมเป็นประสบการณ์ในตัวผู้อ่าน นักเรียนระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่จำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝน และส่งเสริมเพื่อให้มีพื้นฐานทักษะการอ่านจับใจความที่ดีสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ต่อไปในอนาคต

โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย เป็นกิจกรรมอิสระที่จัดนอกเวลาเรียน โดยมีการฝึกทักษะการอ่านเริ่มจากสิ่งที่อ่านไปยากตามระดับความเข้าใจในการอ่านของบารุเรท การจัดชั้นตอนการอ่านจับใจความได้ประยุกต์ชั้นตอนที่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านต่าง ๆ และจัดกิจกรรมให้มีรูปแบบต่าง ๆ กัน เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นธรรมชาติของนักเรียนระดับประถมศึกษา ทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่รู้และได้เรียนอย่างมีความสุข สนุกสนาน มีโอกาสได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ซึ่งจะเป็นผลต่อเนื่องไปถึงความเข้าใจในการอ่านทำให้สามารถอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จึงสรุปได้ว่า โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย

เป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบเวอร์รี เอส. ลีโรตา (Beverly, S.Sirota, 1971) ที่พบว่า โปรแกรมการอ่านที่ครูจัดให้แก่นักเรียนในแต่ละวัน จะมีผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่อ่านหนังสือมากขึ้น และอ่านได้ดีขึ้น

จากรายงานการประเมินผลความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนประจำปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (การศึกษา, สำนัก, กองวิชาการ, 2533) กลุ่มทักษะภาษาไทย มีสมรรถภาพที่ต้องเร่งพัฒนาคือ ความสามารถด้านการอ่านในใจ เขตห้วยขวาง เป็นเขตหนึ่งที่มีนักเรียนมีปัญหาในด้านการอ่านในใจ และผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทดลองเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยในเขตห้วยขวาง ดังนั้นจึงมีความเห็นว่า โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย เป็นโปรแกรมการอ่านที่ครูสอนภาษาไทยในเขตห้วยขวางสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านในใจของนักเรียนในเขตห้วยขวางได้เป็นอย่างดี

2. การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความ

จากผลการทดลองสามารถประมวลผลมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากการศึกษาด้วยตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนมีค่าเท่ากับ 78.18% เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย จะเห็นว่ามีค่าปานกลาง ไม่สูงมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยภาคเรียนที่ 2 ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับสูง ปานกลาง และต่ำ ซึ่งในเรื่องนี้ ดีชานต์ (Dechant, 1970) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านและระดับสติปัญญา มีความสัมพันธ์กันสูง เด็กที่มีสติปัญญาดีจะอ่านได้เร็วกว่า และมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ ซึ่งจะอ่านได้ช้ากว่าและมีความเข้าใจในการอ่านน้อย นอกจากนี้ ฮาฟเนอร์ (Hafner, 1974) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านว่านอกเหนือจากระดับสติปัญญาแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับทัศนเพรสสมการณณ์และความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาผู้อ่านอีกด้วย ทัศนเพรสสมการณณ์มีส่วนช่วยให้ผู้อ่าน

เข้าใจหรือรู้สภาพแวดล้อมของปัญหาได้ดี ทำให้สามารถแก้ปัญหาที่นั้นได้ดียิ่งขึ้น ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาของผู้อ่านซึ่งหมายถึงระดับความรู้ทางภาษาที่ได้เรียนมาของผู้อ่าน สรุปได้ว่า ระดับความสามารถในการอ่าน ประสบการณ์ และระดับความรู้ความทางภาษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นสาเหตุที่ทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยไม่สูงมากนัก อาจเป็นเพราะนักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยงยุทธ ยินยงค์ (2529) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และงานวิจัยของ มณี ปีระมูม (2530) ที่พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ หลังจากเรียนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยในระดับความเข้าใจในการอ่านการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ การอนุมาน การประเมินและการเห็นคุณค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียน หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยจะสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในการคัดเลือกกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจับใจความภาษาไทย ผู้วิจัยได้คัดเลือกกิจกรรมตามแนวคิดของ โอแมกจิโอ (Omaggio, 1981) กล่าวคือ กิจกรรมที่นำมาประกอบการสอนอ่านต้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง วย ระดับชั้นของผู้เรียน มีรูปแบบต่าง ๆ กัน น่าสนใจ ทำท่ายความสามารถของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงกว่าระดับการอ่านขั้นพื้นฐานไม่นับเฉพาะความรู้ในระดับความจำ นอกจากนั้นยังกระตุ้นให้นักเรียนตีความ แปลความ และคิดแก้ปัญหาได้ด้วยโดยเริ่มจากกิจกรรมฝึกทักษะที่ง่ายไปสู่กิจกรรมฝึกทักษะที่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประทีป แจ้งจิตต์ (2528) ที่พบว่า เมื่อนักเรียนได้เรียนการอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านหลายกิจกรรม

จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาและมีความแม่นยำในเนื้อเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น การเรียงลำดับกิจกรรมจากกิจกรรมง่ายไปสู่กิจกรรมยากซับซ้อนขึ้นตามลำดับ เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนคิดตามขั้นตอนจากสิ่งที้ง่าย ๆ ไปสู่การคิดที่ซับซ้อนขึ้น คือ การคิด วิเคราะห์ แปลความ วิจารณ์ได้ ตลอดจนเกิดแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาในสิ่งที่อ่านได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ คล้ายกมล (2527) ที่พบว่า คะแนนความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนจะสูงขึ้น เมื่อใช้โปรแกรมการเน้นอัตราเร็วในการอ่านจับใจความ จากการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในด้านความกระตือรือร้น ผลงาน และจำนวนครั้งที่มาเรียน พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมาก โดยเฉพาะในระดับความเข้าใจในการอ่านการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ ไม่มีนักเรียนคนใดขาดเรียนเลย นักเรียนแสดงความตั้งใจ สนใจ ได้ถามขณะเรียน ในระดับการอนุมาน การประเมิน และการเห็นคุณค่า มีนักเรียนขาดบ้างประมาณ 3-4 คน เพราะป่วยไม่ได้มาโรงเรียน ไปแข่งกีฬาบ้าง ซึ่งผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยสอนทดแทนในวันเวลาอื่น และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนในระดับความเข้าใจในการอ่านการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ การอนุมาน การประเมิน และการเห็นคุณค่า หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. จากการสังเกตความสามารถในการตอบคำถาม เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นจากเรื่องที้อ่าน ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถตอบคำถามในด้านให้รายละเอียดของเรื่องที้อ่าน ให้เหตุผลว่าด้วยการปฏิบัติเหมาะสมหรือไม่ ประเมินความเชื่อถือและคุณค่าของเรื่องที้อ่านได้ แสดงแนวคิดในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที้อ่านได้ได้ถูกต้องเป็นจำนวนมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ปูพื้นฐานให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของคำถาม และวิธีการตั้งคำถาม เพื่อให้ได้คำตอบที่ผู้ถามต้องการทราบ แล้วจึงเริ่มฝึกทักษะการตั้งคำถาม โดยมีกิจกรรมเป็นตัวเชื่อมโยงให้นักเรียนคิดลึกซึ้งตามลำดับขั้นตอนของการอ่าน ดังเช่น กิจกรรมดอกไม้ให้คุณ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนแข่งขันกันตอบคำถาม โดยตั้งคำถามถามกันเองและผู้ถามจะต้องทราบคำตอบที่ถูกต้องด้วย นักเรียนทำด้วยความสนุกสนานมาก เพราะนอกจากนักเรียนชอบการแข่งขันแล้ว กิจกรรมยังเอื้ออำนวยในการฝึกทักษะการตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง ซึ่งนักเรียนจะต้องมีความ

เข้าใจและแม่นยำในเรื่องที่อ่าน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประกอบกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟินอคเชียโร (Finoechiaro, 1969) ที่กล่าวว่า กิจกรรมหนึ่งที่ครูสามารถนำมาใช้เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่อ่าน และเพิ่มการเรียนรู้ คือ การให้ตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน โดยอาจให้ตอบปากเปล่าหรือเขียนก็ได้

นอกจากนี้คำถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนมากจะเป็นคำถามประเภทขยายความคิดให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องราวที่ได้อ่าน และเกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องนอกเหนือไปจากระดับความเข้าใจในการอ่านการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรคอฟท์ (Rothkost, 1977) ที่ว่า คำถามเป็นเครื่องมือที่มีอำนาจและเสนอให้ใช้คำถามในสิ่งที่อ่าน เพราะ เป็นวิธีที่จะเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และเพิ่มการเรียนรู้ ถ้านำคำถามมาใช้อย่างเหมาะสมในสิ่งที่อ่าน จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เนื้อหาในสิ่งที่เรียน ซึ่งเกิดจากผู้เรียนสนใจในเนื้อหาอื่น ๆ ที่ไม่ตรงกับคำถาม และการเรียนรู้โดยเจตนาซึ่งเกิดจากที่ผู้เรียนจะสนใจเฉพาะคำตอบสำหรับคำถามนั้น สามารถเพิ่มขึ้นกว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ใช้คำถาม ดังนั้นการที่นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการตั้งคำถาม การใช้คำถาม และได้รับการฝึกการตั้งคำถาม การตอบคำถาม นอกเหนือไปจากระดับความเข้าใจในการอ่านการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ โดยมีกิจกรรมเป็นตัวเชื่อมโยงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อเรื่องและตอบคำถามได้ถูกต้อง จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนสามารถตอบคำถามในด้านให้รายละเอียดของเรื่องที่อ่าน ให้เหตุผลว่าตัวละครปฏิบัติเหมาะสมหรือไม่ ประเมินความเชื่อถือและคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ แสดงแนวคิดในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ ได้ถูกต้องเป็นจำนวนมากขึ้น

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนมากกว่า 70% มีความพอใจเห็นประโยชน์ และเห็นว่าโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยไม่ยากหรือง่ายเกินไป และนักเรียน 80% เห็นว่าจัดให้เหมาะสมแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อักษร รุ่งมณี (2525) ที่พบว่า ทักษะการอ่านของนักเรียน หลังจากได้รับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สูงขึ้นกว่าก่อนได้รับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้

อาจ เนื่องจากผู้วิจัยคัดเลือก เนื้อ เรื่องที่นำมาใช้ในการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและ วิชาของนักเรียน โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจ ความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ของ มณี ปีระทุม (2530) เป็นเกณฑ์ในการเลือกเนื้อ เรื่อง แล้ว นำไปทดลองใช้ เพื่อดูความ เหมาะสมในด้านวิชาของผู้เรียน และ เวลาในการอ่านก่อนนำไป ใช้กับตัวอย่างประชากร

การคัดเลือกกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจับใจความ : ยังคำนึงถึงลักษณะ และคุณประโยชน์ของกิจกรรมที่นักการศึกษา เสนอแนะไว้โดยเลือกกิจกรรมให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ของทักษะการอ่านที่จะฝึกในแต่ละระดับความ เข้าใจในการอ่าน ตลอดจนให้ สอดคล้องกับแนวคิดของ โอแมกจิโอ (Omaggio, 1981) ที่ว่ากิจกรรมต้องน่าสนใจ ทำท่าย ความสามารถของผู้เรียน เมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ ให้ความรู้สนุกสนานเพลิดเพลิน จึงเป็นสาเหตุให้นักเรียนพอใจ เห็นประโยชน์ ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531) ที่กล่าวว่า ความรู้สึกของบุคคลเป็น ผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่ง ต่าง ๆ ไปในทางทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือต่อต้านก็ได้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการอ่านให้เป็นที่สนใจทำท่ายความสามารถของผู้เรียน ทำให้ได้รับความรู้ สนุกสนาน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีความพอใจ เห็นประโยชน์ และเห็นว่า โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยไม่ยากหรือง่ายเกินไป จัดได้เหมาะสม แล้ว

5. จากผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนบางคนสอบไม่ผ่านเกณฑ์ในระดับการอ่าน ขั้นพื้นฐานหรือระดับขั้นที่ต่ำกว่า แต่สามารถสอบผ่านเกณฑ์ในการอ่านที่สูงกว่า เช่น นักเรียน บางคนไม่ผ่านเกณฑ์ในระดับการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ แต่สามารถสอบผ่านเกณฑ์ใน ระดับการอนุมาน การประเมิน และการเห็นคุณค่า ซึ่งเป็นระดับการอ่านขั้นที่สูงกว่าได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ บาร์เรท (Barrett, 1979) ที่กล่าวถึงหลักการใช้ ระบบการจำแนกความ เข้าใจในการอ่านของบาร์เรทไว้ว่าการจัดระบบจำแนกความ เข้าใจ ในการอ่านเป็นเครื่องมือช่วยสอน ไม่ใช่การจำแนกประเภทความสามารถหรืองานที่

เกี่ยวกับความเข้าใจ การจำแนกทั้ง 4 ประเภท คือ การจำและระลึกตามตัวอักษรได้ การอนุมาน การประเมิน และการเห็นคุณค่า นั้น ก็เพราะเห็นว่าเป็นความสามารถใน ความเข้าใจที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้ ผู้ที่ใช้ระบบการจำแนกความเข้าใจในการอ่าน จะต้องจำไว้เสมอว่า ลำดับประเภทในระบบการจำแนกไม่ได้หมายความว่าลำดับที่ 4 จะต้องยากกว่าลำดับที่ 3 หรือลำดับที่ 3 ยากกว่าลำดับที่ 2 แม้ว่าผู้เรียนจะต้องมีความ เข้าใจตามการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ จากการศึกษาในระดับความสนใจในบทเรียนที่ใช้ ในการวิจัยจากแบบสอบถามความคิดเห็น ปรากฏว่า นักเรียนมีระดับความสนใจในเรื่อง เรื่อง แตกต่างกันในเรื่องนี้ ลู อี เบอร์มิสเตอร์ (Lou E. Burmeister, 1974.) ได้กล่าวว่า นอกจากระดับสติปัญญาของผู้อ่านแล้วความสนใจเป็นตัวแปรที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อ ความเข้าใจในการอ่าน ถ้าผู้เรียนสนุกและสนใจกับเรื่องที่จะอ่านก็จะสามารถเข้าใจและ อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามหากผู้อ่านขาดความสนใจ ก็จะไม่เกิดความ พยายามที่จะอ่านเรื่องนั้น ดังนั้นความสนใจในเรื่องที่อ่านของนักเรียนจึงอาจเป็นสาเหตุ ทำให้นักเรียนบางคนสอนไม่ผ่านเกณฑ์ในระดับการอ่านขั้นที่ต่ำกว่า แต่สามารถผ่านเกณฑ์ใน ระดับการอ่านที่สูงกว่า

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้

จากการทดลองนำโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยไปใช้สอน แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้พบข้อสังเกต ดังนี้

1. การสอนโดยใช้แผนการสอนของโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความ ภาษาไทยบางแผนการสอน นักเรียนมีความสับสนวุ่นวายพอสมควร ทั้งนี้เพราะกิจกรรมใน การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ นักเรียนยังไม่คุ้นเคย ทำให้เข้าใจยากและปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะกิจกรรมการสอนแบบสืบสวนสอบสวน นักเรียนจะใช้เวลานานในการ สรุปรวบรวมความคิด บางครั้งผู้วิจัยต้องใช้เวลาอธิบายเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละขั้นให้ถูกต้อง ทำให้กิจกรรมการสอนแบบสืบสวนสอบสวนใน ตอนแรก ๆ ล่าช้าเกินเวลาที่กำหนดในแต่ละขั้นตอนประมาณ 5-10 นาที แต่เมื่อมีกิจกรรม

การสอนแบบสืบสวนสอบสวนในครั้งต่อมา นักเรียนก็เริ่มเรียนรู้สามารถจับหลักปฏิบัติรู้จักหน้าที่ของตนเอง ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น และสามารถดำเนินการสอนในแต่ละชั้นได้พอเหมาะแก่เวลาที่กำหนด

2. การนำเกมมาใช้ประกอบการสอน ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่านักเรียนมีความสนใจและสนุกสนานในการประกอบกิจกรรมมาก ไม่เบื่อหน่าย ในขณะที่เดียวกันนักเรียนจะสนใจและหวังผลเพื่อต้องการชัยชนะ โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนมีความเคยชินกับการเล่นเกมเพื่อความสนุกสนาน และการแข่งขันเพื่อหวังชัยชนะ ดังนั้นครูควรอธิบายให้นักเรียนทราบว่า การเล่นเกมนั้นมีจุดมุ่งหมายอะไร นักเรียนจะต้องปฏิบัติและใช้ความสามารถอย่างไร การเล่นเกมก็จะมีจุดหมายสำหรับนักเรียนมากขึ้น ไม่ใช่เรียนเพื่อความสนุกสนานเพียงอย่างเดียว จึงจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็วยิ่งขึ้น

3. การจัดแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม ทำให้ครูเข้าใจพฤติกรรมและความสามารถในการอ่านของนักเรียนมากขึ้น นักเรียนได้มีโอกาสถกเถียงปัญหา ได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออกถึงความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และความสามารถในการอ่าน มีบางคนที่แสดงความเฉยเมย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนบางคนอ่านช้า มีประสิทธิภาพในการอ่านน้อย ทำให้ขาดความมั่นใจในเนื้อเรื่องที่อ่าน ครูต้องหาทางแก้ปัญหานั้นโดยจัดกลุ่มให้แต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูง ปานกลาง และต่ำ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประกอบกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินและมีความหมาย

4. ควร เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ได้วิเคราะห์วิจารณ์อย่างทั่วถึง โดยใช้คำถามที่นอกเหนือไปจากระดับการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ ทำให้ได้คำตอบที่แตกต่างกันไปหลากหลายความคิด ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักเรียนบางคนที่ไม่ค่อยได้แสดงความคิดเห็นได้มีโอกาสพูดและแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้นด้วย

5. ความสนใจในการอ่านเนื้อเรื่อง ความเอาใจใส่ในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนมีผลต่อการฝึกฝนทักษะในการอ่าน ในการทำกิจกรรม ครูควรสร้างบรรยากาศใน

การเรียนให้เป็นกันเอง ชมเชยให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ตอบคำถามได้ถูกต้อง แสดงแนวคิดที่แปลกใหม่ในการแก้ปัญหาได้ ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้นักเรียน ทำให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยไปใช้

จากการสร้างโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยและนำไปทดลองใช้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยในระดับสูง โดยที่ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมาก ดังนั้นจึงขอเสนอแนะแนวทางในการนำโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ดังต่อไปนี้

1. การนำโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปใช้ สามารถนำไปใช้ในรูปการบูรณาการลงในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย หมายถึงในเวลาเรียนปกติ ถ้าผู้สอนได้มีการวางแผนเตรียมการล่วงหน้าไว้เป็นอย่างดี หรือสามารถนำไปใช้ในรูปกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกเวลาเรียนเป็นกลุ่มหรือจัดให้นักเรียนที่มีความสนใจ เฉพาะด้าน เรียนได้
2. เนื้อเรื่องและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ในโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย จากการทดลองใช้ผู้วิจัยเห็นว่า การนำโปรแกรมไปใช้สามารถใช้เวลาเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมได้
3. เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับการตอบคำถามประเภทนอกเหนือไปจากการถามความเข้าใจในการอ่านระดับการจำและระลึกตามตัวอักษรได้ ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ความรู้จากเรื่องที่อ่าน ประสพการณ์ของนักเรียนเป็นพื้นฐานในการคิด วิเคราะห์เพื่อตอบคำถาม ดังนั้นผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญที่จะฝึกให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้คำถาม และการตอบคำถามในลักษณะดังกล่าว โดยการให้กำลังใจ กระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ครูต้องเลือกใช้คำถามที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้เวลาคิด ครูควรมีวิธีการพูดที่ทำให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก

4. ในการเรียนการสอนอ่านแต่ละครั้ง ครูจะต้องบอกจุดมุ่งหมายในการอ่าน เทคนิคหรือกลวิธีที่ใช้ในการอ่านแต่ละครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงแนวทางและวิธีฝึกทักษะในการอ่านซึ่งจะทำให้การฝึกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ควรส่งเสริมให้นักเรียนฝึกฝนการอ่านจับใจความ เป็นกลุ่ม อาจจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อยสลับกันไป นักเรียนจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น ฝึกการโต้แย้งโดยใช้เหตุผล และรู้จักข่มใจตนเอง ในกรณีที่ผู้อื่นไม่เห็นด้วยกับเหตุผลของตนเอง

6. การจัดแบ่งกลุ่ม ควรให้สมาชิกของกลุ่มแต่ละกลุ่มมีทั้งนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน และควรให้นักเรียนเปลี่ยนกลุ่มทุกครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกับเพื่อนทุก ๆ คน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้งานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สำหรับนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ครูจะต้องหาวิธีช่วยเหลือโดยฝึกให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยการใช้คำถามที่ไม่ยากเกินไป หรืออาจช่วยแนะคำตอบให้บ้าง เพื่อฝึกให้กล้าแสดงความคิดเห็นของตนออกมาให้เพื่อนฟัง และชมเชยเมื่อตอบคำถามได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น เพื่อเป็นแนวทางในการหาวิธีการส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาถึงวิธีสอน และแนวทางการจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ

3. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อส่งเสริมทักษะ เฉพาะด้าน เช่น ด้านการพูด การฟัง การเขียน เป็นต้น